

Suvestinė redakcija nuo 2012-12-12 iki 2013-10-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2011, Nr. [95-4498](#), i. k. 111110MISAK00B1-384

**VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS
DIREKTORIAUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL BIOLOGINIO SAUGUMO PRIEMONIŲ REIKALAVIMŲ KIAULIŲ
LAIKYMO VIETOSE**

2011 m. liepos 11 d. Nr. B1-384
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymo (Žin., 1992, Nr. [2-15](#); 2010, Nr. [148-7563](#)) 6 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdamas į gyvūnų užkrečiamųjų ligų plitimo riziką:

1. T v i r t i n u Biologinio saugumo priemonių reikalavimus kiaulių laikymo vietose (pridedama).

2. P a v e d u:

2.1. įsakymo vykdymą pagal kompetenciją Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinėms valstybinėms maisto ir veterinarijos tarnyboms;

2.2. įsakymo vykdymo kontrolę Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Gyvūnų sveikatingumo ir gerovės ir Vidaus audito skyriams.

DIREKTORIUS

JONAS MILIUS

PATVIRTINTA

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
direktoriaus 2011 m. liepos 11 d. įsakymu Nr.
B1-384

(Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
direktoriaus 2012 m. gruodžio 6 d. įsakymo
Nr. B1-991 redakcija)

**BIOLOGINIO SAUGUMO PRIEMONIŲ REIKALAVIMAI KIAULIŲ LAIKYMO
VIETOSE**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Biologinio saugumo priemonių reikalavimai kiaulių laikymo vietose (toliau – Reikalavimai) nustato minimalias biologinio saugumo priemones, taikomas kiaulių laikymo vietose ir skirtas apsaugoti kiaules nuo užkrečiamųjų ligų sukėlėjų, pareigas gyvūnų savininkams ir laikytojams bei asmenims, dirbantiems ar besilankantiems kiaulių laikymo vietose, reikalavimus kiaulių laikymo vietoms ir jų suskirstymo į rizikos grupes tvarką.

2. Reikalavimuose vartojamos sąvokos:

Biologinio saugumo priemonės – kiaulių laikymo vietoje taikomos veterinarinės sanitarinės priemonės, padedančios užkirsti kelią užkrečiamosios ligos sukėlėjui patekti į kiaulių laikymo vietą ir sukelti užkrečiamąją ligą.

Kiaulių karantinavimas – grupės kiaulių atskyrimas nuo kitų kiaulių siekiant jas tam tikrą laiką stebėti, tirti, prireikus ir gydyti.

Kiaulių laikymo vieta – tvartas, kitas statinys ar patalpa (dažniausiai su pagalbinais pastatais ir aplinkine teritorija), kurioje nuolat ar laikinai laikomos kiaulės.

Kiaulių laikymo patalpa – patalpa, kurioje nuolat auginamos ir (arba) laikomos kiaulės.

Kiaulių užkrečiamoji liga – klinikinė arba neklinikinė infekcija, kurios vienas ar daugiau etiologinių veiksnių yra kiaulėse.

Gyvūno laikytojas – ne jaunesnis kaip 16 metų amžiaus fizinis ar juridinis asmuo, kuris yra gyvūno savininkas ar jį laiko atlygintinai arba neatlygintinai.

Gyvūno savininkas – asmuo, kuriam nuosavybės teise priklauso gyvūnas.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba – Lietuvos Respublikos kompetentinga institucija.

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinė valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinis padalinys.

Kiaulių laikymo vietos lankytojas (toliau – lankytojas) – fizinis asmuo, kuris nėra kiaulių laikymo vietos darbuotojas ir kuris kiaulių laikymo vietoje lankosi pažintiniais, darbo ar kitais tikslais.

3. Biologinio saugumo tikslas – užtikrinti, kad į kiaulių laikymo vietas ir kiaulių pašaro ruošimo vietas nepatektų pašaliniai asmenys, gyvūnai, priemonės, įrankiai, instrumentai ir kiti daiktai ar įrenginiai, kurie gali pernešti užkrečiamųjų ligų sukėlėjus.

4. Biologinio saugumo rizikos veiksniai:

4.1. darbuotojai, lankytojai ir kiti asmenys, patenkantys į kiaulių laikymo vietą ar patalpas;

4.2. transporto priemonės, patenkančios į kiaulių laikymo vietą;

4.3. pašarai ir vanduo, kuriais šeriamos ir girdomos kiaulės;

4.4. įrankiai, įranga ir kiti galimai užkrėsti užkrečiamųjų ligų sukėlėjais daiktai, patenkantys į kiaulių laikymo patalpas;

4.5. laukiniai, bešeimininkiai ir bepriziūriai gyvūnai;

4.6. nugaišusios kiaulės, kiaulių gaišenoms laikyti skirti konteineriai, šalutinių

gyvūninių produktų tvarkymo įmonės transporto priemonės;

4.7. graužikai ir kiti kenkėjai;

4.8. ventiliacijos sistemos;

4.9. mėšlo šalinimo sistemos ir mėšlas.

II. GYVŪNŲ SAVININKO IR LAIKYTOJO PAREIGOS

5. Gyvūnų savininkas ir laikytojas privalo:

5.1. įtaręs, kad jo laikomos kiaulės serga užkrečiamąja liga, nedelsiant pranešti Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir veterinarijos paslaugas teikiančiam privačiam veterinarijos gydytojui bei nedelsiant kiaulių laikymo vietoje pradėti taikyti būtiniausias biologinio saugumo priemones, siekiant, kad liga neišplistų;

5.2. prirėkus sudaryti sąlygas veterinarijos gydytojui apžiūrėti gyvūnus, juos vakcinuoti, imti kraujo ar kitus mėginius laboratoriniams tyrimams ir taikyti kitas veterinarines priemones;

5.3. jeigu kiaulės jų laikymo vietoje vakcinuojamos, kiaulių vakcinavimo planus suderinti su atitinkama Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorine valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba vadovaujantis Užkrečiamųjų ligų kontrolės programos, patvirtintos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2006 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. B1-281 (Žin., 2006, Nr. [48-1760](#)), nuostatomis;

5.4. užtikrinti, kad kiaulių gydymui būtų naudojami tik Veterinarinių vaistų registre įregistruoti veterinariniai vaistai;

5.5. užtikrinti, kad kiaulių laikymo vietoje būtų reguliariai naikinami graužikai ir kiti kenkėjai;

5.6. informuoti kiaulių laikymo vietos darbuotojus, kad jie nesilankytų kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo, šernų medžioklės ir išdorojimo vietose, skerdyklose, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose ir kad informuotų gyvūnų savininką ar laikytoją apie lankymąsi jose prieš patekdami į gyvūnų savininko ar laikytojo kiaulių laikymo vietą;

5.7. kiaulių laikymo vietoje registruoti kiaulių laikymo patalpų lankytojus lankytojų žurnale;

5.8. uždrausti kiaulių laikymo vietos darbuotojams įsinešti į kiaulių laikymo patalpas gyvūninio maisto;

5.9. uždrausti šerti kiaules maisto atliekomis;

5.10. užtikrinti, kad mėšlas būtų šalinamas reguliariai;

5.11. užtikrinti, kad nugaišusios kiaulės būtų pašalinamos iš jų laikymo vietos, o šalutiniai gyvūniniai produktai būtų tvarkomi teisės aktų nustatyta tvarka.

III. REIKALAVIMAI KIAULIŲ LAIKYMO VIETOMS

6. Siekiant sumažinti graužikų dauginimosi galimybes, teritorija, esanti aplink kiaulių laikymo patalpą ir vietą, turi būti reguliariai tvarkoma.

7. Teritorija, esanti aplink kiaulių laikymo vietą, turi būti atskirta fiziniu barjeru, kuris neleistų šernams, bešeimininkiams ar laukiniams gyvūnams patekti į kiaulių laikymo vietą (-as); šis reikalavimas taikomas ir tuo atveju, kai kiaulės laikomos lauke palaidos.

8. Kiaulių laikymo vieta turi būti įrengta taip, kad:

8.1. būtų galima kontroliuoti transporto priemonių ir asmenų patekimą į jos teritoriją ir kiaulių laikymo patalpas;

8.2. į ją įvažiuojančių transporto priemonių keliai nesikirstų su keliais, transporto priemonių, dirbančių kiaulių laikymo patalpose;

8.3. į ją įvažiuojančios transporto priemonės ratus galima būtų išdezinjekuoti užpurškiant ant jų dezinfekcines medžiagas ir (arba) į ją įvažiuojanti transporto priemonė turėtų pervažiuoti dezinfekcinį barjerą, pripildytą dezinfekcinių medžiagų, kurios esant

temperatūrai, nurodytai gamintojo instrukcijoje, neužšals ir kurių rekomenduojama koncentracija, nurodyta gamintojo instrukcijoje, išsilaikys. Siekiant tinkamai išdezinjekuoti dezinfekcinėmis medžiagomis transporto priemonės ratų paviršių, transporto priemonės ratai dezinfekciname barjere turi apsisukti mažiausiai 1,5 karto;

8.4. darbuotojai ir lankytojai įeiti į kiaulių laikymo patalpas ir išeiti iš kiaulių laikymo patalpų tik per tam skirtą įėjimo / išėjimo punktą, kuriame turi būti įrengtos persirengimo patalpos ir dušai. Visiems darbuotojams ir lankytojams turi būti sudaryta galimybė nusiprausti, persirengti darbiniais ar specialiais vienkartiniais drabužiais ir persiauti darbiniais ar specialiais vienkartiniais batais. Dušuose turi būti šiltas vanduo, pakankamai higienos priemonių, rankšluosčių. Darbuotojų drabužiai ir batai turi būti švarūs, drabužiai – reguliariai skalbiami, batai – reguliariai valomi ir dezinfekuojami;

8.5. įeinant į ją ar išeinant iš jos darbuotojai ir lankytojai negalėtų išvengti perėjimo per dezinfekcinius kilimėlius, užpildytus dezinfekciniu skysčiu pagal gamintojo instrukciją.

IV. KIAULIŲ ATVEŽIMAS Į KIAULIŲ LAIKYMO VIETĄ IR IŠVEŽIMAS IŠ JOS

9. Kiaulės į kiaulių laikymo vietą atvežamos ir iš jos išvežamos transporto priemonėmis, skirtomis kiaulėms pervežti ir išvalytomis bei išdezinjekuotomis teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Transporto priemonių, kuriomis į kiaulių laikymo vietą atvežamos ir iš jos išvežamos kiaulės, vairuotojai negali lankytis kiaulių laikymo patalpoje.

11. Kiaulių pakrovimo į transporto priemonę vieta turi būti įrengta taip, kad būtų išvengta tiesioginio kontakto tarp transporto priemonių vairuotojų, atvežančių ar išvežančių kiaules, ir darbuotojų bei transporto priemonių vairuotojų, atvežančių kiaules pakrovimui iš kiaulių laikymo patalpų arba išvežančių pakrautas kiaules į kiaulių laikymo patalpas.

12. Draudžiama kiaules iš parodų, aukcionų arba kitų masinio susibūrimo vietų atvežti į kiaulių laikymo vietą, išskyrus tuos atvejus, kai kiaulės prieš jų atvežimą į kiaulių laikymo vietą buvo laikomos atskiroje, su kiaulių laikymo patalpa (-omis) nesusisiekiančioje patalpoje ir karantinuojamos 21 dieną.

13. Į kiaulių laikymo vietą leidžiama atvežti naujai įsigytas kiaules tik tuo atveju, jei jos iširtos vadovaujantis Užkrečiamųjų ligų kontrolės programa.

V. REIKALAVIMAI KIAULIŲ LAIKYMO PATALPŲ DARBUOTOJAMS IR LANKYTOJAMS

14. Darbuotojai, dirbantys kiaulių laikymo patalpose, privalo:

14.1. prieš darbą nusiprausti duše, persirengti persirengimo patalpoje darbiniais ar specialiais vienkartiniais drabužiais ir persiauti darbiniais ar specialiais vienkartiniais batais;

14.2. po darbo ir (arba) darbo metu laikinai išėję iš kiaulių laikymo patalpų sudėti naudotus drabužius ir batus į tam numatytą vietą ir nusiprausti duše.

15. Draudžiama darbuotojams ir lankytojams į kiaulių laikymo patalpą atsinešti gyvūninio maisto.

16. Draudžiama darbuotojams, dalyvavusiems kiaulių pakrovime į transporto priemones, nenusiprausęs duše ir nepersirengęs drabužių bei nepersiaavęs batų lankytis kiaulių laikymo patalpose.

17. Kiaulių laikymo vietos ir kiaulių laikymo patalpų darbuotojams, kitiems asmenims, kurie nėra nuolatiniai kiaulių laikymo vietos darbuotojai, bet atlieka darbus kiaulių laikymo vietoje ar vykdo kiaulių laikymo vietos kontrolę ir lankytojams nerekomenduojama lankytis kiaulių laikymo patalpose, jei per praėjusias 48 valandas jie lankėsi kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar jų pirminio apdorojimo vietose, skerdyklose, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose. Kiekvienas asmuo, norintis patekti į kiaulių laikymo vietą, privalo apie lankymąsi per praėjusias 48 valandas kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar jų pirminio apdorojimo

vietose, skerdyklose, šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose informuoti kiaulių laikymo vietos savininką, laikytoją ar atsakingą asmenį, kuris priima sprendimą dėl asmens patekimo į kiaulių laikymo vietą galimybės.

18. Darbuotojams, turėjusiems tiesioginį ar netiesioginį kontaktą su kiaulių gaišenoms laikyti skirtais konteneriais ir (ar) šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonės transporto priemone ar jos vairuotoju, draudžiama įeiti į kiaulių laikymo patalpas prieš tai nenusiprausęs duše ir nepersiaavęs nešvarių darbinių batų bei nepersirengęs nešvarių darbinių drabužių.

19. Lankytojams:

19.1. draudžiama lankytis kiaulių laikymo vietoje be kiaulių laikymo vietos savininko, laikytojo ar atsakingo asmens leidimo. Lankytojas, gavęs kiaulių laikymo vietos savininko, laikytojo ar atsakingo asmens leidimą, privalo užsiregistruoti lankytojų žurnale;

19.2. nerekomenduojama lankytis kiaulių laikymo patalpose, jei per praėjusias 48 valandas jie lankėsi užsienyje, kitose kiaulių, šernų, šernakiaulių laikymo vietose, šernų medžioklės ar išdorojimo vietose, skerdyklose ir šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo vietose;

19.3. prieš patenkant į kiaulių laikymo patalpą, privaloma nusiprausti duše, persirengti darbiniais ar specialiais vienkartiniais drabužiais ir persiauti darbiniais ar specialiais vienkartiniais batais;

19.4. išeinant iš kiaulių laikymo patalpų, privaloma persirengti naudotus darbinius ar specialius vienkartinius drabužius ir persiauti darbinius ar specialius vienkartinius batus bei nusiprausti duše.

VI. ŠALUTINIŲ GYVŪNINIŲ PRODUKTŲ TVARKYMAS

20. Gyvūnų savininkas ar laikytojas turi užtikrinti, kad:

20.1. kiaulių laikymo vietoje susidarę šalutiniai gyvūniniai produktai būtų tvarkomi teisės aktų nustatyta tvarka;

20.2. nugaišusios kiaulės iš kiaulių laikymo patalpų būtų surenkamos ir sukraunamos į kiaulių gaišenoms laikyti skirtus kontenerius, laikomus ir saugomus gyvūno savininko ar laikytojo numatytoje vietoje;

20.3. kiaulių laikymo vietoje naudojama transporto priemonė kiaulių gaišenoms laikyti skirti konteneriai būtų vežami ir pakraunami į šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonės transporto priemonę taip, kad ši neįvažiuotų į kiaulių laikymo vietą;

20.4. kiaulių laikymo vietoje naudojama transporto priemonė, kuria kiaulių gaišenoms laikyti skirti konteneriai vežami ir pakraunami į šalutinių gyvūninių produktų tvarkymo įmonės transporto priemonę, būtų kiekvieną kartą po jos naudojimo išplauta ir išdezinjekuota gyvūno savininko ar laikytojo numatytoje plovimo ir dezinfekavimo vietoje.

VII. KIAULIŲ LAIKYMO VIETŲ SUSKIRSTYMAS Į RIZIKOS GRUPES

21. Kiaulių laikymo vietos skirstomos į rizikos grupes:

21.1. mažos rizikos kiaulių laikymo vieta – kiaulių laikymo vieta, kurioje iki galo įgyvendintos šių Reikalavimų nuostatos ir iš kurių leidžiama prekyba kiaulėmis šalies viduje, su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis ir trečiosiomis šalimis;

21.2. padidintos rizikos kiaulių laikymo vieta – kiaulių laikymo vieta, kurioje įgyvendintos šių Reikalavimų tik 5.1–8.3 punktų nuostatos ir iš kurių leidžiama prekyba kiaulėmis šalies viduje ir su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis;

21.3. didelės rizikos kiaulių laikymo vieta – kiaulių laikymo vieta, kurioje įgyvendintos šių Reikalavimų tik 5 punkto nuostatos ir iš kurių leidžiama prekyba kiaulėmis šalies viduje.

22. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinės valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, atsižvelgdamos į gyvūnų savininkų ar laikytojų priimtus sprendimus

dėl šių Reikalavimų įgyvendinimo, suskirsto kiaulių laikymo vietas į rizikos grupes ir apie tai pateikia informaciją Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Gyvūnų sveikatingumo ir gerovės skyriui elektroniniu paštu gss@vet.lt.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Kiaulių savininkai ar laikytojai kiaulių laikymo vietose gali taikyti griežtesnes biologinio saugumo priemones, negu nurodyta šiuose Reikalavimuose.

24. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinių valstybinių maisto ir veterinarijos tarnybų sprendimai, kiaulių laikymo vietų kontrolę vykdančių pareigūnų veiksmai gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Priedo pakeitimai:

Nr. [B1-991](#), 2012-12-06, Žin., 2012, Nr. 143-7417 (2012-12-11), i. k. 112110MISAK00B1-991

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Įsakymas

Nr. [B1-991](#), 2012-12-06, Žin., 2012, Nr. 143-7417 (2012-12-11), i. k. 112110MISAK00B1-991

Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2011 m. liepos 11 d. įsakymo Nr. B1-384 "Dėl Biologinio saugumo priemonių reikalavimų kiaulių laikymo vietose" pakeitimo